

Kansallismuseon ystävät

Jäsenkirje IV • 2024

Rudolf Koivu (1890–1946), ”Joulupukki saapuu kantamuksineen” (1937).

Tervehdys kaikki Kansallismuseon ystävät!

Viime kuussa järjestetty perinteinen konsertti-ilta Yrjönkadun G18-salissa (4.11) oli upea tapa päättää tämä vuosi jäsentapahtumiemme osalta. Tilaisuus oli kaikin puolin onnistunut – kiitos siitä kuuluu illan esiintyjien lisäksi tietysti konserttiyleisölle, josta valtaosa koostui teistä Ystävistä.

Hallituksessa olemme etenkin loppuvuoden kokouksissamme reippaasti edistäneet vuoden 2025 ohjelmiston suunnittelua. Jo edellisessä kirjeessämme (III/2024) mainittu **10-vuotisjuhlamme (27.1)** järjestetään tammikuussa edellä mainitussa G18-salissa. Eikö olekin hienoa aloittaa uusi toimintavuosi korottamalla maljoja tähänastisille saavutuksillemme Suomen Kansallismuseon tukitahona?

Helmikuussa vierailemme **Tekniikan museossa (25.2)**, jossa meillä on opastuksen lisäksi mahdollisuus osallistua museon *Romurobotyöpajaan*. Maaliskuussa ja toukokuussa järjestämme kaksi Baltian matkatapahtumaa: **päiväretken Tallinnaan (5.3)** sekä kahden päivän **matkan Latvian Riikaan ja Jurmalaan (27–29.5)**.

Huhtikuu on perinteinen ajankohta **vuosikokouksellemme**. Sen tarkka päivämäärä ja paikka vahvistetaan viimeistään kevättalvella.

Muihin kevään ja kesän tapahtumiin lukeutuvat näillä näkymin **Tammelan (5.6) ja Savonlinnan (elokuu) retket**.

Ennen tiedotteita näistä kaikista tapahtumista summaan teille hieman menneen syyskauden ohjelmistoamme.

Viimeaikainen toimintamme

17.9 & 3.10 – Unboxing-koulutukset Kokoelmakeskuksessa

Kokoelmapalvelupäällikkö **Heidi Rajala** tiimeineen tarjosivat meille syys- ja lokakuussa mahdollisuudet kouluttautua *unboxing*-työhön Vantaan Kokoelma- ja konservointikeskuksessa. Tehtävä käsittää Orimattilan Keskusvarastosta saapuneiden, vaihtelevaa museoesineistöä sisältävien pakettien avaamista, valokuvaamista, katalogisointia ja hyllyttämistä. Tällainen vapaaehtoistoimi on osoittautunut konkreettiseksi Suomen Kansallismuseon tukitoiminnan mahdollisuudeksi yhdistyksen tavallisten lahjoitushankkeiden ohelle.

Kahtena koulutuspäivänä yhteensä 14 Ystävää matkusti kimppakyydeillä KoKeen oppimaan unboxing-kokoelmatyöskentelyn perusteita. Heidi Rajala ja moni muu keskuksen henkilöstöstä osallistuivat aktiivisesti ja ystävällisellä otteella työhjeistuksissa; muutama Rajalan sekä varapuheenjohtajamme **Matti Heimosen** kuva on nähtävissä alla. Lisää kuvia löydätte kotisivujemme *Kuvagalleria*-välilehdeltä.

Kiitämme Heidi Rajalaa ja konservaattoreita antoisista koulutuspäivistä Kokoelmakeskuksessa!

Kuva 1 – Tekstiilikonservaattori Mari Teräkoski esittelee Lapinjärven messukasukkaa 1600-luvulta.

Kuva 2 – Kouluttautujat tutustuvat pakettien sisältöön.

Kuva 3 – Unboxing-esineiden valokuvaamista tabletin avulla.

Kuva 4 – Ensimmäisen koulutuspäivän (17.9) osallistujia ja KoKen henkilökuntaa...

Kuva 5 - ...ynnä toisen koulutuspäivän (3.10).

24.9 – Tamminiemen vierailu

Syyskuussa Tamminiemen intendentti **Mikko Teräsvirta**, joka myös Seurasaaren ulkoilmamuseon intendenttinä opasti Ystäviä Seurasaarella elokuussa (15.8), oli kutsunut meidät myös vierailemaan presidentti Urho Kekkosen kotimuseossa. Ennen sen avautumista museona vuonna 1987 oli Tamminiemi, tai *Villa Ekudden*, toiminut Kekkosen lisäksi kahden muun tasavallan presidenttimme – Rytin ja Mannerheimin – virka asuntona (1940–1986). Kekkonen ehti asua Tamminiemessä 30 vuotta. Sigurd Frosteruksen ja Gustaf Strengellin piirustusten mukaan vuonna 1904 valmistunut jugendhenkinen päärakennus vaihtoi ennen valtion omistukseen siirtymistä useampia omistajia aikavälillä 1904–1940: sen viimeinen asukas ennen presidentti Rytä oli kulttuurimesenaatti ja lehtimies Amos Anderson.

Teräsvirta ja **Ville Nikunen** toimivat Ystävien oppaina päärakennuksessa ja sen lähiympäristössä, mm. sen kuuluisassa puusaunassa. Opastusten lisäksi osallistujat kahvittelivat lempeässä säässä museon Café Adjutantissa.

Kiitokset Mikko Teräsvirrälle, Ville Nikuselle ja muulle Tamminiemen henkilökunnalle kiinnostavasta museoelämyksestä!

Kuva 1 – Ville Nikunen ja Ystäviä presidentti Kekkonen työpöydän ympärillä. Kuvaaaja: Matti Heimonen

Kuva 2 – Presidentti Kekkonen aikaista sisustusta, mm. Reidar Särestöniemen värikylläinen teos ”Ilves kohtaa Jäämeren”. Kuvaaja: Matti Heimonen

25.9 – Vierailu Kansallismuseon työmaalla

Seuraavana päivänä Suomen Kansallismuseon johtohenkilöstö tarjosi Ystäville ainutlaatuisen opastetun käynnin Kansallismuseon kahteen työmaahan Mannerheimintielle. Peruskorjaushanke käsittää vuonna 1910 valmistuneen kansallisromanttisen päärakennuksen (arkkitehtitoimisto Gesellius-Lindgren-Saarinen) täydellistä uudistamista; Ystävät tutustuivat käyttöpäällikkö **Tomi Nikanderin** johdolla mm. kattorakenteiden korjaukseen siirtymällä työmaahissillä katon päälle. Lisäksi ryhmä vieraili JKMM Arkkitehtien suunnitteleman uudisrakennusprojektin työmaalla, jossa on käytössä 60 tonnin nostokapasiteetin omaava nosturi – suurin laatuaan Suomessa. Uudisrakennuksesta noin 90 prosenttia valmistuu maan alle museopuistoon. Koko uudistuneen museokompleksin kaavaillaan avattavan vuonna 2027.

Kiitokset Tomi Nikanderille ja muille museon johtohenkilöille työmaatutustumisesta!

Puheenjohtajamme **Tapio Majalan** kertomus työmaavierailusta on luettavissa kotisivuillamme:

<https://www.kansallismuseonystavat.fi/museolla-tapahtuu/>

Kuva 1 – Käyttöpäällikkö Tomi Nikander kertomassa Ystäville uudisrakennusprojektin haasteista. Kuvaaja: Pentti Kotiranta

Kuva 2 – Uudisrakennuksen työmaa, ja sen taustalla Kansallismuseon päärakennus. Kuvassa hyödynnetään työmaan raskaan kapasiteetin nosturia. Kuvaaaja: Matti Heimonen

5.10 – Louhisaari-seminaari Turussa

Lokakuussa toteutimme Suomen Geopoliittisen Seuran kanssa jokavuotisen Louhisaari-seminaarin. Tällä kertaa se järjestettiin Turun yliopiston kampuksella yleisteemalla *Geopolitiikan ajankohtaisuus: geopolitiikan historialliset juuret ja Suomen lähiympäristö tarkastelussa*.

Tapahtuman ilmoittautumisvaihtoehto 1 (sisältäen matkat, lounaan ja seminaarin) mahdollisti Ystäväistä, SGS:n jäsenistä sekä Paasikivi-seurojen jäsenistä koostuvan ryhmän aamuisen yhteismatkustuksen Helsingistä Turkuun AT-Linesin linja-autolla. Osallistujien saavuttua kaupunkiin VTM **Eva-Maria Soikkanen** ja kirjailija **Harri Raitis** antoivat asiantuntevat opastukset Turun keskiaikaisessa tuomiokirkossa sekä Akatemiatalon ja Suurtorin ympäristössä.

Maittavan Aurumin lounasruokailun jälkeen SGS:n **Pekka Visuri** ja **Anders Blom** avasivat noin nelituntisen seminaarilaisuuden talon luentosalissa. Kahden istunnon välissä pidettiin kahvitauko; lopuksi AT-Linesin bussi kyyditsi osallistujia Aurumilta takaisin Helsingin Postitalolle.

Pekka Visurin kirjoittaman seminaariraportin voitte lukea tämän linkin kautta. Raportin kylkeen on myös lisätty ote mm. professori **Timo Soikkasen** luennosta "*Studenterna ha haft orätt men fått rätt!*". Kadonneen teorian tapaus:

<https://sgseura.fi/index.php/15-ajankohtaista/190-louhisaari-seminaari-turussa-5-10-2024-raportti>

Kiitos Suomen Geopoliittiselle Seuralle, AT-Linesille, Turun oppaillemme ja seminaariesitelmöitsijöille!

Kuva 1 – VTM Eva-Maria Soikkanen ja kirjailija Harri Raitis opastavat osallistujia Turun tuomiokirkon, Akatemiatalon ja Suurtorin ympäristössä. Kuvaaja: Matti Heimonen

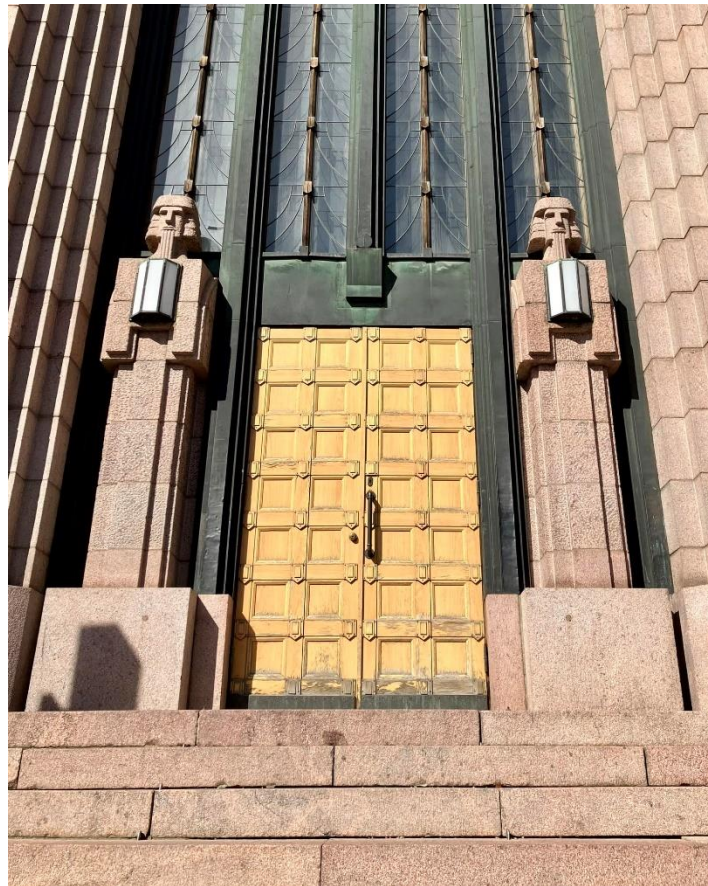
Kuva 2 – SGS:n puheenjohtaja ja Ystävien hallitusjäsen Pekka Visuri yhdessä SGS:n varapuheenjohtaja Anders Blomin kanssa Aurumin luentosalissa. Kuvaaja: Matti Heimonen

16.10 – Ystävien hallituksen ja Suomen Kansallismuseon avainhenkilöiden vuositapaaminen

Ystävien hallituksen ja Suomen Kansallismuseon avainhenkilöiden välinen vuositapaaminen järjestettiin tällä kertaa hallituksemme toimesta lokakuun puolivälissä *Presidentin odotussalissa*, Eliel Saarisen piirtämän Helsingin päärautatieaseman alkuperäisessä osassa. Vuositapaamisen ideana on rennosti keskustella museon edustajien kanssa esim. yhdistyksen tukitoiminnasta ja Kansallismuseon ajankohtaisasioista.

Noin parituntista tilaisuutta alusti hallitusjäsenemme **Satu Torstilan** pitämä esitelmä tapaamispaikan historiasta; se valmistui alkujaan vuonna 1909 keisarin odotussalina ja on sittemmin toiminut tasavallan presidenttiemme virkamatkojen odotussalina. Tapaamisen yhteydessä syötiin Scandic Grand Centralilta tilattu välipalatarjoilu.

**Kiitämme museon johtoa jälleen mukavasti sujuneesta ja produktiivisesta
tapaamisesta!**

Kuva 1 – Presidentin odotussalin oma sisäänkäynti ulkoa kuvattua. Sen kivimiesfiguurit tuovat heti mieleen samaisen rakennuksen, Emil Wikströmin suunnittelemat lyhdynkantajat.

Kuvaaja: Matti Heimonen

*Kuva 2 – Intendentti, SKM:n konservointiyksikön päällikkö Eero Ehanti puheenvuorossa.
Kuvaaja: Matti Heimonen*

4.11 – Schubertiadi G18-konserttialissa

Marraskuun alussa järjestimme G18-konsertti-illamme *schubertiadin*, eli itävaltalais säveltäjä **Franz Schubertin (1797–1828)** tuotantoa esittävän tilaisuuden muodossa. Schubertin tulkinnoista vastasi kaksi kotimaista musiikkitaiteilijaa, barytoni **Petteri Salomaa** ja pianisti **Ilmo Ranta** – molemmat kansainvälistä suosiota nauttineita mestareita. Väliaikana Ystävien hallitusjäsen **Timo Sarvilinna** taustoitti musiikkiperformansseja kerronnalla Schubertin elämästä ja urasta sekä haastatteli illan muusikkoduoa. Tilaisuudessa nautittiin jälleen Ruokalähettiläs Oy:n valmistama oiva buffetillallinen.

Schubertiadiin osallistui yli 80 henkeä. Suurkiitos kaikille illan esiintyjille, tapahtuman pääsuunnittelijoille Satu Torstilalle ja Timo Sarvilinnalle, Ruokalähettiläille ja konserttiyleisölle!

Kuva 1 – Salomaa ja Ranta tulkitsemassa Schubertin tuotantoa. Kuvaaja: Matti Heimonen

Kuva 2 – Hallitusjäsen Satu Torstila kukittamassa illan esiintyjien lisäksi yhdistyksen perustajahahmoa, Timo Sarvilinnaa. Kuvaaja: Matti Heimonen

*** Muistutuksena vielä tähän loppuun: lisää kuvia yhdistyksen erilaisista jäsentapahtumista löydätte aina kotisivujemme *Kuvagalleria*-välilehdeltä. ***

Tulevat tapahtumamme

27.1.2025 – Kansallismuseon ystävien 10-vuotisjuhla

Juhlimme yhdistyksemme 10-vuotista taivalta Suomen Kansallismuseon ystävyhdistyksenä tammikuun 27. päivänä klo 18 Helsingin G18-salissa.

Tilaisuuden juhlapuheen tulee pitämään Helsingin yliopiston historian professori **Henrik Meinander**. Muista illan puheenvuoroista vastaavat mm. Kansallismuseon ylijohtaja **Elina Anttila**, yhdistyksen puheenjohtaja **Tapio Maijala** sekä hallitusjäsenemme **Timo Sarvilinna**.

Osallistujat pääsevät puheiden lisäksi nauttimaan kuohuviinitarjoilusta, esitetystä musiikista ja tietysti vallan mainiosta seurasta.

Lähetämme kutsun 10-vuotisjuhlaan Ystäville tammikuun alussa.

25.2 – Vierailu Tekniikan museossa

Helmikuun lopulla vierailemme Helsingin Vanhankaupungissa sijaitsevassa Tekniikan museossa, jossa koemme keskustelevan opastuksen aiheella *Utopia vai dystopia* – tutustumme sen kautta museon ”Tekniikan maa”- ja ”Etäunelmia”-näyttelyihin. TM:n toimitusjohtaja **Anssi Tuulenmäki** taustoittaa meille museon kehitysvaiheita sen perustamisesta vuonna 1969 nykypäivään saakka.

Opastusten ja yhteisen kahvitauon lisäksi osalla on mahdollisuus osallistua museon *Romurobotyöpajaan*, jossa rakennetaan robotti kierrätysmateriaalin ja tekoälyohjelmoinnin avulla.

Tapahtuman kutsu lähetetään helmikuun alkupuoliskolla.

Maaliskuu – Tallinnan risteilymatka

Kevättalvella haluamme kutsua teidät mukaan vuoden 2025 ensimmäiselle ulkomaanmatkalle etelänaapurimme pääkaupunkiin Tallinnaan. Kyse on kokopäivän ekskursiona – pääkohteemme tulevat olemaan Viron merimuseo ja siihen kuuluvat vesitasohalli *Lentosatama* ja *Paksu Margareeta*. Viron merimuseo on vuodesta 1935 toiminut virolaisen merikulttuurin kerääjänä, säilyttäjänä, tutkijana ja esittelijänä. Museon päänäyttely sijaitsee edellä mainitussa ”Paks Margareetassa”, noin 500-vuotiaassa tykkitornissa.

Matkan aikana tutustumme Kansallismuseon konservointiyksikön päällikkö **Eero Ehannin** opastamina erääseen keskiaikaiseen koggihylkyyn. Ehanti on yhdessä konservaatorkollegansa **Heikki Häyhän** kanssa vastannut Tallinnan satama-alueelta löytyneen, noin 700 vuotta vanhan hansalaiva ”Lootsin koggin” konservoinnista. Laivan rakentamiseen käytettyjen puiden arvellaan olevan kaadettu 1370-luvulla. Ehanti ja

Häyhä ovat osana konservointi- ja kulttuuriperinneconsultointitiimiä *For Our Generation* (FOG), toimien yhteistyössä Viron merimuseon kanssa.

Museokohteiden lisäksi aikeenamme on vieraila Suomen suurlähetystössä.

Suoritamme meno-paluumatkat Helsingin ja Tallinnan välillä laivalla ja Tallinnassa bussin kera. Matkaan tulee sisältymään kevyt aamiainen, lounas Tallinnassa sekä paluumatkalla tarjoiltu tapasbuffet.

Kutsu Tallinnan päiväretkelle tarkempine aikatauluineen, hintoineen ja muine lisätietoineen lähetetään Ystäville tammikuussa.

"Lootsin koggi" 1300-luvulta. Kuvaaja: Eero Ehanti. Lähde: FogHeritage.com, blogikirjoitus "Glad to Meet You, Lootsi Ship!" (4.5.2023).

For Our Generationin oma sivusto:

<https://www.fogheritage.com/>

Tietoa koggista Eesti Meremuuseumiin sivuilta:

<https://meremuuseum.ee/en/wreck-of-the-lootsi-cog/>

Huhtikuu – Ystävien vuosikokous

Kansallismuseon ystävien sääntöjen mukaan sen vuosikokous on pidettävä jokaisen toimintavuoden toukokuun loppuun mennessä. Olemme hallituksessa alustavasti sopineet vuoden 2025 kokouksen pitämisestä jonakin päivänä huhtikuun alussa.

Tiedotamme vuosikokouksesta tarkemmin ensi vuoden alussa.

27–29.5 – Latvian matka

Toukokuun lopulla suoritamme toisen Baltian matkamme, nimittäin Latvian Riikan ja Jurmalan kaupunkeihin. Alustavaan matkasuunnitelmaamme sisältyy mm. meno-

paluulennot Helsingin ja Riikan välillä, vierailu Suomen suurlähetystössä Riikassa, hotelliöyöymiset sekä tutustuminen Latvian kansallismuseoon ja Miehitysmuseoon.

Latvian matkan tarkempi päiväaikataulutus ja sisältö on yhä varmistettavissa, eli muutokset sen edellä mainittuun sisältöön ovat yhä mahdollisia. Lähetämme joka tapauksessa teille matkan kutsun vielä tammikuussa.

5.6 – Retki Tammelaan

Kesäkuulle olemme suunnitelleet päiväretken Kanta-Hämeen Tammelaan. Retki käsittäisi mm. vierailun *Mustialan kartanossa*, historiallisesti merkittävässä maatalousoppilaitoksessa, joka perustettiin alkujaan Suomen ensimmäisenä laatuaan vuonna 1840.

Lisätietoja retkestä saatte viimeistään kevään aikana.

Elokuu – Savonlinnan retki

Hallitus on näin loppuvuodesta aloittanut kaksipäiväisen Savonlinnan retken suunnittelun, mikä näillä näkymin toteutettaisiin elokuussa. Retken potentiaaliset kohteet ovat esim. Mikkelin Sodan ja rauhan museo Muisti matkan varrella, kun taas keskiaikainen Olavinlinna olisi Suomen Kansallismuseon alaisuuteen kuuluvana museokohteena oiva nähtävyys paikan päällä Savonlinnassa.

Jatkamme Savonlinnan retken suunnittelua keväällä; pystymme todennäköisesti kertomaan teille siitä tarkempaa tietoa tuolloin.

* * *

Saatte tosiaan tammikuun alussa kutsun 10-vuotisjuhlaamme, jossa tarkentuu samalla tilaisuuden yksityiskohdat. Pian tämän jälkeen saatte erilliset kutsut myös Tekniikan museon vierailulle ja Tallinnan matkalle. Vuoden 2025 ensimmäinen jäsenkirje lähetettäneen Ystäville tammi-helmikuun vaihteessa, jossa taas pystyn avaamaan teille kevätkauden muiden tapahtumien vahvistettua sisältöä.

Hallitus toivottaa Ystäville rauhallista joulua ja onnellista uutta vuotta! Toivottavasti nähdään 10-vuotisjuhlissa...

Ystävällisin terveisin,

Oliver Warelus

Kansallismuseon ystävien sihteeri